

KONFERENSIYALAR UZ

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**I RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

MAY, 2025

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.uz>

<https://sp-press.uz>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**I RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, 7-may

TOSHKENT-2025

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – Toshkent:
Scienceproblems team, 2025. – 137 bet.

DOI: <https://doi.org/10.47390/spro/i-res-konf-2025>

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.uz> | <https://sp-press.uz>

Konferensiya tashkilotchisi: “Scienceproblems Team” MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 7-may, 2025-yil

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda “Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar” mavzusidagi I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan. Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© “Sciences problems team” MChJ, 2025-yil

© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

BIOLOGIYA FANLARI

<i>Боймуродов Хусниддин, Пардаев Юнус, Хафизова Малика</i> APORRECTODEA ROSEA (SAVIGNY, 1826) ЁМҒИР ЧУВАЛЧАНГИНИНГ ТАРҚАЛИШИ ВА ЭКОЛОГИЯСИ.....	6-9
---	-----

-ТЕХНИКА FANLARI

<i>Инагамов Бобур</i> СИФАТ МЕНЕЖМЕНТИ ВА СЕРТИФИКАТЛАШТИРИШ СОҲАЛАРИДА АМАЛИЙ ТАЖРИБАГА АСОСЛАНГАН ТАЪЛИМНИ ШАКЛЛАНТИРИШ: ДУАЛ ТАЪЛИМ МОДЕЛИ: КОРХОНА ВА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ЎРТАСИДАГИ ҲАМКОРЛИК.....	10-13
--	-------

TARIX FANLARI

<i>Umarov Sardor</i> GERMANIYANING ILMIY-MADANIY TARAQQIYOTIDA O'ZBEKISTON VA GERMANIYA XALQ DIPLOMATIYASI DOIRASIDAGI HAMKORLIGINING O'RNI	14-21
---	-------

<i>Suyarov Maxmudjon</i> ELLINIZM DAVRIDA YUNON YOZUVINING O'RTA OSIYODAGI MAHALLIY TILLARGA TA'SIRI	22-27
--	-------

IQTISODIYOT FANLARI

<i>Madartov Bahrom</i> PAHTA TO'QIMACHILIK KLASTERLARIDA BOSHQARUV HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	28-31
---	-------

<i>Mahsudov Muzaffar</i> DIGITAL TRANSFORMATION AS A CATALYST FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	32-35
--	-------

<i>Axmedov Latayibxon</i> AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA O'Z KAPITALI HISOBINI TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	36-39
---	-------

<i>G'afurova Dilshoda</i> OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	40-43
--	-------

FALSAFA FANLARI

<i>Danabayev Xurshid</i> KAMBAG'ALLIK TUSHUNCHASINING IJTIMOY – FALSAFIY MOHIYATI.....	44-47
---	-------

<i>Norliyev Rustam</i> INSON VA JAMIYAT O'RTASIDAGI MUVOZANAT: IJTIMOY-FALSAFIY TAHLIL	48-51
---	-------

FILOLOGIYA FANLARI

<i>Abdubannoyeva Aziza</i> PSIXOLINGVISTIK TAHLIL METODLARI	52-54
--	-------

<i>Abdumajitov Khurshid</i> THE PHENOMENON OF ANTONYM IN THE LEXICON OF SUMMER SPORTS IN ENGLISH AND UZBEK.....	55-57
---	-------

Asqaraliyeva Dilshoda
O'ZBEK XALQ MAQOLLARIDAN MUMTOZ ADABIYOTDA FOYDALANISH VA ULARNING
TARBIYAVIY-AXLOQIY XUSUSIYATLARI 58-60

Исматова Наталья
ИСТОКИ ВОЗНИКНОВЕНИЯ ОБРАЗА ИСТОРИЧЕСКОЙ ЛИЧНОСТИ В УЗБЕКСКОЙ
ЛИТЕРАТУРЕ 61-65

YURIDIK FANLAR

Холов Уткур
ҚОНУНИЙ КУЧГА КИРГАН СУД ХУЖЖАТЛАРИНИ ЯНГИ ОЧИЛГАН ҲОЛАТЛАР БЎЙИЧА
ҚАЙТА КЎРИШНИНГ АЙРИМ МАСАЛАЛАРИ 66-69

Otamirzayev Oybek
YER OSTI SUVLARI HOLATIDA HUQUQIY BIR NAZAR..... 70-73

Ergashova Shahrizoda
TRIPS VA WIPO SHARTNOMALARI DOIRASIDA RAQAMLI AKTIVLAR HUQUQIY MAQOMINING
EVOLYUTSIYASI 74-76

Burxonov Shahzod
XALQARO MEHNAT TASHKILOTI VA UNING XALQARO MEHNAT STANDARTLARINI ISHLAB
CHIQUVCHILARDA ESTETIK DIDNI SHAKLLANTIRISHDA POETIK TAHLILLAR 77-80

PEDAGOGIKA FANLARI

Haqberdiyev Baxtiyor
O'QUV FAOLIYATI TAMOYILLARIDA INTEGRATIV
VA SINERGETIK YONDASHUVLAR 81-83

Исмагилова Мадинабону
НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕШЕНИЯ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ОТЕЧЕСТВЕННОГО
И ЗАРУБЕЖНОГО ИНТЕРЬЕРНОГО ДИЗАЙНА 84-86

Olimov Talat
O'QITUVCHILARDA MEDIASAVODXONLIK KO'NIKALARINI TAKOMILLASHTIRISH
USULLARI 87-89

Kamolova Umida
O'QUVCHILARDA ESTETIK DIDNI SHAKLLANTIRISHDA POETIK TAHLILLAR 90-92

TIBBIYOT FANLARI

Tursunova Laylo, Qilichov Sherbek
SURUNKALI BUYRAK KASALLIKLARI BOR BEMORLARDA ARTERIAL
GIPERTENZIYANING RIVOJLANISH MEKANIZMI VA BUYRAKLARNING FUNKSIONAL
FAOLIYATIGA TA'SIRI 93-102

Сафоева Саломат
КЛИНИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ КОМПЛЕКСНОГО ЛЕЧЕНИЯ ПАЦИЕНТОК С
ПОЛИКИСТОЗОМ ЯИЧНИКОВ АССОЦИИРОВАННЫМ С ГИПОФУНКЦИЕЙ ЩИТОВИДНОЙ
ЖЕЛЕЗЫ 103-106

Ergashev Bekzod
JINSIY XROMOSOMALARDA GENLARNING ANORMAL KO'RINISHI..... 107-112

Jurayeva Gulasalxon

REVMATOID ARTRIT BILAN OG'RIGAN BEMORLARDA SURUNKALI BUYRAK KASALLIKNING
RIOVLANISH XAVF OMILLAR, KASALLIKNING TARQALGANLIGI VA BUYRAKLAR
ZARARLANISH VARIANTLAR 113-121

Ro'zumbetova Safura, Umarova Zamira

PODAGRIK NEFROPATIIYADA BUYRAKLARNING SHIKASTLANISH MEXANIZMI 122-127

FARMATSEVTIKA FANLARI

Shakirova Dinora, Xabibullayeva Shoir

DETERMINATION OF THE ANTIMICROBIAL EFFECT
OF DRIED RASPBERRY LEAVES 128-132

PSIXOLOGIYA FANLARI

Bekmuratova Xalima

ICHKI ISHLAR VAZIRLIGI AKADEMIK LITSEY O'QUVCHILARIDA KASBIY MOTIVATSIYANI
SHAKLLANTIRISH: IJTIMOIIY MUHITNING TA'SIRI 133-136

O'QUVCHILARDA ESTETIK DIDNI SHAKLLANTIRISHDA POETIK TAHLILLAR

Kamolova Umida Muzaffarovna,

BuxDPI mustaqil tadqiqotchisi

E-mail: umidakamolova555@gmail.com

Tel: +998 91 408 81 75

Buxoro, O'zbekiston

Annotatsiya. Ushbu maqolada o'quvchilarning estetik didini shakllantirishda poetik tahlillarning ahamiyati xususida fikr yuritilgan. Shuningdek, adabiy ta'limda she'riy tahlilning muhim jihatlari ifoda etilgan.

She'rda shakl va mazmun muvofiqligi, vazn imkoniyatlaridan foydalanish orqali mohiyatni ifodalash singari muhim jihatlari maqolaning yetakchi xususiyatidir. Bundan tashqari poetik tahlilning so'z san'ati orqali ma'naviy tarbiyalash, milliy madaniy merosni saqlash va rivojlantirish, o'quvchilarning badiiy didini shakllantirish, zamonaviy adabiyot bilan mumtoz adabiyot o'rtasida bog'lanish yaratuvchi vosita ekani asoslangan.

Kalit so'zlar: she'r, obrazli tafakkur, so'z san'ati, madaniy meros, ta'limiy vositalar, integratsiya, badiiy did, aruz, mantiqiy fikrlash, ma'naviy tarbiya.

POETICAL ANALYSIS IN FORMING AESTHETIC TASTE IN STUDENTS

Kamolova Umida Muzaffarovna,

BuxDPI Independent Researcher,

Bukhara, Uzbekistan

Abstract. In this article discusses the importance of poetic analysis in shaping students' aesthetic taste. It also highlights important aspects of poetic analysis in literary education.

The main features of the article are such important aspects as the correspondence of form and content in poetry, the expression of essence through the use of meter. In addition, it is based on the fact that poetic analysis is a means of spiritual education through the art of speech, the preservation and development of national cultural heritage, the formation of students' artistic taste, and the creation of a connection between modern and classical literature.

Keywords: poetry, figurative thinking, word art, cultural heritage, educational tools, integration, artistic taste, expression, logical thinking, spiritual education.

DOI: <https://doi.org/10.47390/spro/i-res-konf-2025-22>

Milliy o'quv dasturining "Til va adabiyot fanlari tavsifi va integratsiyasi" qismida adabiyotni o'qitishga qo'yilgan talablar asosida erishiladigan natijalar belgilangan. Unga ko'ra, "Adabiyot fani milliy hamda jahon adabiyotining nodir namunalarini bilish asosida o'quvchining ma'naviy-axloqiy dunyosi, adabiy-estetik didini shakllantiradi hamda ularda mustaqil fikrlash, obrazli tafakkurga oid bilim, ko'nikma, malakalarni hosil qilish va rivojlantirish, o'quvchini badiiy adabiyotga qiziqtirish, asarlarni o'rgatish jarayonida olam va inson tabiati, milliy hamda umuminsoniy qadriyatlar, shuningdek, kitobxonlik madaniyatini shakllantirish orqali o'quvchining ma'naviyatini boyitish, dunyoqarashini kengaytirishga xizmat qiladi"[9, 3-5]. Adabiy ta'limning ushbu natijalari o'quv fanini o'qitishning ahamiyati, ko'zlangan maqsad va vazifalarni yana ham aniqroq tushunish imkonini beradi.

"Klassik poeziyada vazn, undan to'g'ri foydalanish, vazn tufayli leksik yoki grammatik xato va nuqsonlarga yo'l qo'ymaslik shoirdan katta mahorat va so'z boyligiga ega bo'lishni talab etadi. Shuning uchun shoirning kuchini sinashda asar vaznini tekshirishning ahamiyati

bor"[5,102]. Aruz nazariyasini o'rganish nafaqat she'riyatning texnik tomonlarini anglashga muhim vosita sanaladi, balki o'quvchilarning ma'naviy va estetik rivojlanishiga ham katta ta'sir ko'rsatadi. Uning nazariy asoslari, darslarda qo'llanilishi o'quvchilarda adabiy did, estetik tafakkur, axloqiy qadriyatlar va ma'naviy uyg'onish kabi muhim fazilatlarni shakllantirishga yordam beradi. Aruz vaznini o'rganish, o'quvchilarning ma'naviy dunyosini boyitadi. Chunki ular faqatgina she'rni tahlil qilibgina qolmay, balki uning badiiy va ma'naviy qiymatini anglashga boshlaydilar. Bu, o'z navbatida, Adabiyot, ya'ni so'z san'ati orqali ma'naviy tarbiyalashning muhim omili bo'lib xizmat qiladi.

"Ma'lumki, badiiy adabiyotning vazifasi jamiyatga badiiy shaklda xizmat qilishdan iboratir. Shuning uchun haqiqiy shoir va yozuvchining asari g'oyaviy, tarbiyaviy, ma'rifiy ahamiyatga ega bo'lishi bilan birga badiiy ahamiyatga ham molik bo'lishi kerak. Yuksak g'oya va chuqur mazmuni go'zal badiiy shaklda bera olgan asarlarga jahon adabiyoti xazinasidan o'ziga munosib o'rinni egallaydi va abadiy yashaydi"[5, 3]. Ana shunday milliy madaniy merosni saqlash va rivojlantirishda ilmi aruzning o'rni beqiyos. Bu nazariyani o'rganish orqali yoshlar o'zlarining madaniy ildizlarini anglash, milliy she'riyat an'alarini davom ettirish va uni zamonaviy sharoitda qayta talqin qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Mazkur jarayon yoshlarning vatanparvarlik tuyg'ularini mustahkamlaydi va ularni milliy g'urur bilan qurollantiradi.

Yana bir jihati aruz nazariyasini o'rgatish o'quvchilarning badiiy didini shakllantirishga xizmat qiladi. She'rning vazn va ohangini tahlil qilish orqali o'quvchilar badiiy asarning nozikliklarini, uning ma'naviy va estetik jihatlarini chuqurroq tushunishga erishadilar. Bu esa ularning umumiy madaniy saviyasini oshirishga yordam beradi.

Shuning barobarida ma'naviy tarbiya vositasi sifatida ham ahamiyatlidir. Sharq she'riyatida ko'p uchraydigan insonparvarlik, adolat, do'stlik, vafodorlik kabi mavzular o'quvchilarning ma'naviy dunyoqarashini shakllantirishga yordam beradi.

Aruz nazariyasini o'rgatish zamonaviy adabiyot bilan mumtoz adabiyot o'rtasida bog'lanish yaratadi. Bu nazariyani zamonaviy she'riyatda qo'llash orqali yoshlar an'analarni yangi sharoitda qayta talqin qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa milliy adabiyotning rivojlanishiga hissa qo'shadi.

Aruz nazariyasini o'rgatishda she'rni tahlil qilish, uning vazn va ohangini anglash orqali o'quvchilar tilning nozikliklarini, so'zlar ma'nosini chuqurroq tushunish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shuning bilan bir qatorda bu jarayon o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. She'rni tahlil qilish jarayonida o'quvchilar mantiqiy tafakkur qobiliyatini o'stirish, muammolarni tahlil qilish va ularga yechim topish ko'nikmalarini o'zlashtiradilar.

Aruz nazariyasi sharq xalqlari she'riyatining umumiy o'lchovidir. Bu nazariyani o'rgatish orqali o'quvchilar boshqa sharq xalqlarining madaniyati va adabiyoti bilan tanishish, ular bilan madaniy aloqalarni mustahkamlash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Литература/References/Adabiyotlar:

1. Бобур. Мухтасар. Тошкент.: "Фан", 1971. 413 б.
2. Навоий А. Мезон ул-авзон // Навоий А. Асарлар. 15 томлик. 14-том. Тошкент.: Фафур Ғулом номидаги Бадий адабиёт нашриёти, 1967. Б -133-182

3. Олимов М. Рисолаи аруз. Тошкент.: “Ёзувчи”, 2002. Б-104
4. Fitrat A. Tanlangan asarlar. Toshkent, “Ma’naviyat”, 2009. В-336
5. Рустамов А. Навойнинг бадий маҳорати. Тошкент, Фафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 1979. Б – 216
6. Тарозий Ш. “Фунун ул-балоға” // Ўзбек тили ва адабиёти. 2003 йил 1-сон. 69-бет
7. Тўйчиева Г. Аруз ҳақида рисолалар. // Жаҳон адабиёти. 2007-йил. 3-сон. 154-161-бетлар.
8. Ziyavutdinova M, Xudjanova D. Aruz ilmi /darslik/. — Toshkent: «Innovatsiya-Ziyo», 2020, В-122.
9. Umumiy o'rta ta'limning milliy o'quv dasturi/ Ona tili (1-11-sinf). Toshkent: RTM, 2020.
10. Ҳожиаҳмедов А. Ўзбек арузи луғати. Тошкент, “Шарқ”, 1998. Б-224
11. Ҳожиаҳмедов А. Мактабда аруз вазнини ўрганиш. Тошкент, “Ўқитувчи”, 1995. Б – 192.